

Dosarul nr. 1ra-1344/22
1-19036392-01-1ra-30082022

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Toma Nadejda,

Judecătorii: Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion și Boico Victor,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Formusatii Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 mai 2022, în cauza penală în privința lui

Bencovschi Pavel XXXXXX, născut la
XXXXXX, originar și domiciliat în mun. XXX,
str. XXXX, nr.XXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.06.2019 – 28.02.2022;

Instanța de apel: 18.03.2022 – 18.05.2022;

Instanța de recurs: 30.08.2022 – 19.12.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 28 februarie 2022, a fost încetat procesul penal de învinuire a lui Bencovschi Pavel de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, în temeiul art.2, alin.(1),(3) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova, cu liberare de executarea pedepsei.

2. Pentru pronunțarea sentinței instanța a constatat că, Bencovschi Pavel acționând în comun cu altă persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunctă la faza de urmărire penală, la data de 04.04.2019, în perioada de timp cuprinsă între orele 22.30 min. - 23.00 min., aflându-se în fața blocului locativ nr.9 de pe strada Malinovschi, mun. Bălți, adică fiind într-un loc public, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică, ignorând normele de drept și cele morale de comportare în societate, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, printr-o obraznicie deosebită, în vizorul altor persoane, urmare unui conflict inițiat spontan cu numitul Rotari Veaceslav Mihail, au

aplicat violență față de acesta, manifestată prin aplicarea câtorva lovituri cu mână în regiunea capului și corpului, în timp ce Bencovschi Pavel Vladimir avea asupra sa un pumnal special îmbrăcat pe mâna sa, folosindu-l în calitate de armă pentru vătămarea integrității corporale, provocând vătămări corporale ale integrității corporale.

Astfel acțiunile inculpatului Bencovschi Pavel au fost încadrate în baza art.287 alin.(3) Cod penal cu indicii de calificare: Huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Bencovschi Pavel să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, cu stabilirea pedepsei, prin prisma art.364/1 Cod penal, 3 (trei) ani închisoare. Aplicarea în privința lui Bencovschi Pavel, în baza art.107 Cod penal, a prevederilor art.2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova, cu absolvirea inculpatului de executarea pedepsei, în ordinea art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală.

În motivarea apelului s-a invocat că, amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa. Noțiunea de amnistie se regăsește în art.107 Cod penal, unde se stipulează că aceasta reprezintă actul care are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

A fost menționat că, prin lege organică, se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia(înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia. Consecințele produse de actul amnistiei duc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență.

A susținut că, hotărârea judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei, amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărârea de condamnare cu liberarea, reducere ori comutare a pedepselor penale.

Potrivit prevederilor alin.(1) art.8 din Codul de procedură penală „persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.”

S-a remarcat că, instanța de judecată, deși în sentința menționează că inculpatul se recunoaște vinovat în săvârșirea infracțiunii ce i se incriminează, totuși încetează procesul penal în privința ultimului, făcând referire la art. 332, 350 și 391 din Codul de procedură penală, fără a face referire la prevederile art.389 din Codul de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Bălți din 18 mai 2022, a fost admis apelul procurorului din alte motive, casată parțial sentința primei instanțe în latură penală, pronunțată o nouă hotărârea potrivit modului stabilit pentru prima instanța, prin care procesul penal în privința lui Bencovschi Pavel a fost încetat în temeiul art. 107 Cod penal, art.2 alin.(1), (3) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova.

În rest, dispozițiile sentinței privind încasarea cheltuielilor de judecată au fost menținute.

4.1 Pentru pronunțarea soluției date instanța de apel a reținut că, anterior în privința lui Bencovschi Pavel nu a fost aplicată amnistia și nu au fost încetate procese penale, inculpatul nu cade sub incidența altor restricții prevăzute de Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova.

Colegiul judiciar a accentuat asupra faptului că, cauza a fost judecată în baza art.364/1 Cod de procedură penală, la faza de urmărire penală, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare în instanța de fond și apel, inculpatul a recunoscut integral faptele săvârșite.

În opinia instanței de apel, prima instanța nu a ținut cont de Hotărârea Curții Constituționale nr.25 din 12.08.2021 alin.(1) Cod penal, prin care cuvântul grosolan din dispoziția normei vizate a fost recunoscut neconstituțional.

A fost reținut că, printr-o interpretare și aplicare eronată a prevederilor procesuale, prima instanța a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatului, în temeiul art. 2 alin.(1),(4) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova, invocând prevederile art.332 alin.(1) și art.391 alin.(1) pct.6 Cod de procedură penală, fără a ține cont de faptul că aceste norme se contrazic prin esența lor.

Or, prevederile art. 2 alin.(4) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova se aplică în privința persoanei care refuză încetarea

procesului penal, conform alin.(1),(3), în privința cărei instanța, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal, dacă în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată și acesta întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Respectiv, în cazul inculpatului, care nu-și recunoaște vinovăția și nu-și dă în scris acordul de aplicare a amnistiei, instanța, în temeiul art.107 Cod penal și art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, urmează să adopte o sentința de condamnare, cu stabilirea pedepsei penale și liberarea de executarea ei în temeiul art. 2 alin.(1);(4) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova.

Colegiul judiciar a considerat că, în privința persoanei, care printr-un scris autentic și-a dat acordul la aplicarea amnistie, sunt aplicabile prevederile art.2 alin.(1);(3) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova, art.107 Cod penal și art. 332 alin.(1); art. 391 alin.(1) pct.6) Co de procedură penală, ce se referă la sentința de încetare a procesului.

Astfel, în sensul art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care pe parcursul judecării cauzei se constată vreunul din temeiurile prevăzute de art. 285 alin.(2) Cod de procedură penală, care face referire la art. 275 Cod de procedură penală se stabilesc circumstanțele care exclud urmărire penală, pct.4) vizând cazul în care a intervenit prescripția sau amnistia, procesul penal încetează în ședința de judecată, în baza acordului scris al inculpatului, conform alin.(5) art. 332 Cod de procedură penală, aceasta fiind temeiul legal ce permite adoptarea în sensul art.391 alin.(1) pct.6 Cod de procedură penală.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului ordinar acuzarea indică că, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 mai 2022, este apreciată ca ilegală în latura încetării procesului penal și pasibilă casării.

Astfel, instanța de apel, în conținutul deciziei din 18 mai 2022 a încetat procesul penal în privința Bencovschi Pavel în baza art.287 alin.(3) Cod penal, în temeiul art.391 alin.(1) pct.6 Cod de procedură penală, în legătură cu intervenirea Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova.

Sușține că, o astfel de argumentare a instanței de apel contravine normelor procedurale, iar în opinia acuzării, instanța de apel urma să pronunțe o sentința de condamnare a inculpatului cu numirea unei pedepse și liberarea ulterioară de executare acesteia în legătură cu intervenirea legii cu privire la amnistie.

Potrivit Codului de procedură penală, sunt identificate doar sentințe de condamnare (art.389 Cod de procedură penală); sentințe de achitare (art. 390

Cod de procedură penală); sentințe de încetare (art.391 Cod de procedură penală).

Invocă faptul că, unică soluția care poate fi adoptată în rezultatul examinării cauzei penale , în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a Republicii Moldova, este sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut de art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal. Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal, o astfel de soluție nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală.

Susține că, este eronată poziția instanței de apel cu referire la încetarea procesului penal în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală- existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, or cu referire la existența circumstanțelor care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală s-a expus Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 13.05.2013 la judecarea recursului în interesul legii, pe dosarul 4-1ril-1/2013.

Atrage atenție despre faptul că, în conținutul prevederilor art.391 Cod de procedură penală, temeiul de încetare pe motivul intervenirii amnistiei nu se regăsește, iar existența circumstanțelor care exclud urmărirea penală, la fel, nu include amnistia ca temei de încetare, prin urmare unica soluție legală este de a pronunța o decizie de condamnare în temeiul art.389 alin.(4), pct.2) Cod de procedură penală- cu stabilirea pedepsei și liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal.

6. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarată în speță, aceasta se bazează pe temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse

recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

În conformitate cu prevederile art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță.

În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit practicii judiciare constante, la întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit atestă că aceste norme procesuale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin de către instanța de apel la judecarea cauzei, din considerentele ce urmează a fi descrise.

După cum rezultă din materialele cauzei, prin sentința primei instanțe, a fost încetat procesul penal în privința lui Bencovschi Pavel intentat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, în temeiul art. 2, alin. (1), (3) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Fiind investită cu judecarea apelului depus de partea acuzării, instanța de apel a casat sentința primei instanțe, și pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, a încetat procesul penal în privința lui Bencovschi Pavel, în temeiul art. 391 alin.(6) Cod de procedură penală, art. 2 alin.(1), (3) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare din 31.12.2021.

Așadar, analizând decizia contestată, Colegiul penal lărgit constată că de fapt motivarea soluției instanței de apel este una neclară, or, potrivit prevederilor legislației procesuale și practicii judiciare, hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

În acest sens, Colegiul penal lărgit precizează că deși în descriptivul deciziei instanța de apel a făcut referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, art. 107 Cod penal, însă a interpretat eronat prevederile legale menționând că, sentința de condamnare cu stabilirea

pedepsei penale și liberarea de executarea ei, poate fi pronunțată doar în cazul când inculpatul nu recunoaște vina.

Cu referire la cele menționate supra, Colegiul penal lărgit consideră că soluția instanței de apel, contravine normelor penale și celor de procedură penală, precum și practicii judiciare constante.

Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Colegiul penal lărgit precizează, că în speță instanța de apel urma să adopte și să pronunțe o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal menționează că, instanța de apel nu a verificat etapa procedurală la care se afla dosarul la momentul solicitării de către inculpatul aplicării amnistiei, or potrivit procesului-verbal a ședinței de judecată (f.d. 173 vol. I) se atestă că etapa ședinței preliminare a fost depășită.

Mai mult, instanța de recurs menționează că legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prevăzute la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Reieșind din cele evidențiate supra, Colegiul penal lărgit conchide că motivarea neclară efectuată de instanța de apel prin care a fost încetat proces penal în privința inculpatului Bencovschi Pavel în temeiul Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în vigoare din 31 decembrie 2021, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlătore erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse supra.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 mai 2022, în cauza penală în privința lui **Bencovschi Pavel XXXXX** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **17 februarie 2023.**

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor